ILYA VARŞAVSKI[1]

TELEPATIE SAU PARAPSIHOLOGIE ?

Traducerea de Igor Block[2]

[1] Илья Иосифович Варшавский (n. 1908, Kiev - d. 1974, Leningrad)
[2] A apărut în limba română în Colecţia „Povestiri Ştiinţifico-Fantastice” nr. nr. 362/15 decembrie 1969.

Scriitorul de anticipaţie sovietic Ilya Varşavski este cunoscut prin nota de umor pe care o imprimă unora dintre povestirile sale SF. Ultimul său volum de povestiri („Soarele apune în Donomaga”, „Molodaia gvardia”, 1966) grupează piesele în trei părţi, din care ultima conţine sub titlul „SF în suc propriu”, parodii literare, „parodii ştiinţifice” şi simple schiţe vesele. Autorul parodiază mai ales acele idei care în ultimul timp au devenit aproape un atribut sine qua non al scrierilor SF.

Parapsihologia, ştiinţa care studiază fenomenele transmiterii şi citirii gândurilor de la distanţă, face parte dintr-un domeniu al cunoştinţelor umane dintre cele mai vechi şi mai puţin cercetate şi care cuprinde un mare complex de probleme de psihologie, fiziologie şi de răspândire a oscilaţiilor electromagnetice.

Noi dispunem de dovezi indiscutabile că încă la începuturile dezvoltării sale omenirea cunoştea bine misterioasele fenomene ale transmiterii gândurilor fără ajutorul celui de-al doilea sistem de semnalizare, care este, după Pavlov, vorbirea omenească. Aceasta o dovedesc numeroase legende şi poveşti ajunse până la noi din vremurile cele mai vechi.

Nivelul scăzut de cunoştinţe din stadiul primar al evoluţiei societăţii umane a făcut inevitabil ca fenomenele parapsihologice observate în acea vreme să fie acoperite de un văl mistico-religios.

Dând hotărât la o parte învelişul religios, suntem în drept să scoatem de-aici grăuntele faptelor şi să examinăm aceste fapte de pe poziţii pur ştiinţifice.

Prima referire la fenomenele parapsihologice o găsim în mitul căderii în păcat, în care Şarpele i-a sugerat Evei ideea de a fura un măr din Pomul Cunoaşterii Binelui şi a Răului. Este întru totul firesc să se excludă orice posibilitate de comunicare cu ajutorul vorbirii între un şarpe lipsit de grai şi Eva. Trebuie să excludem, de asemenea, şi ipoteza că reptila ar fi influenţat psihicul Evei prin gesturi, deoarece şerpii n-au membre. În acest fel rămâne numai să presupunem că imaginea mărului a apărut în conştiinţa Evei prin sugestie de la distanţă.

Odată ce omul a acumulat cunoştinţe cu caracter pur

aplicativ, s-a lărgit implacabil cercul de fapte din domeniul transmiterii gândurilor de la distanţă.

La fel cum chimia modernă consideră drept stră-strămoş al său alchimia, parapsihologia purcede de la telepatie. Dar, împrumutând de la telepatie obiectul studiului, parapsihologia a modificat radical noţiunile idealiste ce stăteau la temelia acestei ştiinţe. În locul termenului „suflet”, folosit de telepaţi, parapsihologia foloseşte noţiunea de „personalitate”. Cuvântul „mediu” a fost înlocuit cu termenul ştiinţific „percipient”. Noţiunea mistică a telepaţilor despre „forţa magnetică” este înlocuită în parapsihologia modernă cu noţiunea de capacitate inductivă a persoanei care sugerează.

Faptele de care dispun parapsihologii permit ca influenţele parapsihologice să se împartă în următoarele categorii:

1. Sugerarea senzaţiilor.
2. Presimţirile unei persoane în raport cu alta, aflată cu ea în relaţii parapsihologice.
3. Sugerarea imaginilor.
4. Citirea gândurilor altora.

Un exemplu de sugerare a senzaţiilor deosebit de convingător ne dă cunoscutul parapsiholog francez Henry Trompleur în cartea sa „Dar dacă?...”, carte ce a făcut mare vâlvă.

Călătorind împreună cu un amic, el a tras odată la un mic hotel de provincie. Patul în care dormea profesorul Trompleur, aşa cum s-a constatat, era plin de ploşniţe. Toată noaptea el n-a putut închide un ochi din pricina senzaţiilor neplăcute ce le simţea pe tot corpul. Mare i-a fost mirarea când, dimineaţa, a aflat că amicul său, care dormea în altă cameră (împrejurare pe care o subliniez în

mod deosebit), a avut în noaptea aceea aceleaşi senzaţii!

Un foarte interesant caz de telepa... pardon, fenomen parapsihologic a fost prezentat la şedinţa din 12 iulie 1895 a Societăţii de telepatie din Sankt-Petersburg.

Ştabs-căpitanul Valetov, care convieţuia cu consoarta sa de cincisprezece ani, a plecat fără ea în Caucaz. După zece zile, în timp ce-şi trata cu cafea prietenele, la ora 12 ziua, soţia a exclamat deodată:

— Mi se pare că Kolea al meu iar a pierdut la cărţi!

În şedinţa societăţii a fost prezentat un înscris, autentificat cu martori la notariat, care arăta că exact în acel moment Valetov, declarând marele şlem la culoarea de cupă, a rămas fără patru levate.

În anul 1912 am întâlnit o varietate din cele mai rare ale relaţiilor parapsihologice, şi anume citirea gândurilor altora. Fiind în acea vreme student la Universitatea din Moscova, dădeam examen la filozofie cu profesorul B., un cunoscut savant.

După ce m-a ascultat cu atenţie, profesorul mi-a spus:

— Văd că nu l-ai citit pe Kant. În capul dumitale sunt numai berării şi săli de biliard.

Această însuşire de a citi fără greş gândurile altora mi-a frapat atât de puternic imaginaţia încât tocmai ziua aceea a devenit un punct de cotitură în destinul meu, determinând activitatea mea viitoare în domeniul parapsihologiei.

Este necesar să ne oprim ceva mai amănunţit asupra problemei sugerării imaginilor, deoarece se pare că acest gen de relaţii parapsihologice este cel mai răspândit.

La noi în laborator se făcea următoarea experienţă.

Inductorul şi percipientul erau introduşi în nişte camere izolate şi lăsaţi timp îndelungat fără hrană. Apoi li se cerea să noteze imaginile ce apăreau spontan în conştientul lor.

Fireşte că particularităţile stării fiziologice în care se aflau îi predispuneau să vadă în cea mai mare parte imagini cu caracter alimentar.

Ca urmare s-au obţinut următoarele date de coincidenţe, depăşind considerabil coincidenţele de ordin accidental (vezi teoria probabilităţilor):

Produse de brutărie - 75% coincidenţe.

Mâncăruri de carne - 83% coincidenţe.

Supe fierbinţi - 87,3% coincidenţe.

Trebuie notat că ecranarea percipientului cu un ecran metalic n-a dus la modificări substanţiale în distribuţia coincidenţelor.

S-a stabilit că influenţa exercitată asupra scoarţei cerebrale de unii agenţi chimici intensifică considerabil relaţiile parapsihologice.

Inductorul şi precipientul, introduşi după ce li s-a administrat o doză considerabilă de alcool în camere izolate şi cufundate în întuneric, vedeau lămurit draci şi le descriau înfăţişarea folosind expresii identice. Efectul era considerabil mai puternic atunci când se introduceau în alcool coloizi vegetali din extras de piper roşu şi slăbea atunci când, odată cu alcoolul, li se dădea şi mâncare. Acest din urmă fapt este uşor de explicat dacă ne gândim ce excitant puternic este, după Pavlov, mâncarea.

Am expus aici un număr relativ redus de cazuri ce pot să risipească neîncrederea pe care o nutresc, din păcate, mulţi sceptici faţă de parapsihologic ca ştiinţă. Numai fapte, cum spunea Ampère.

În încheiere aş vrea să mă opresc asupra importanţei pe care o poate avea dezvoltarea continuă a parapsihologici.

Trăim într-o epocă ce se caracterizează printr-o scădere consecventă a consumului de energie umană în totalitatea

travaliului efectuat.

Un muncitor apasă pe un buton al dispozitivului de pornire, şi asupra stratului de cărbuni se năpustesc puternic jeturi de apă, fărâmiţându-l. Printr-o simplă apăsare pe buton se pun în acţiune marile macarale ce ridică încărcături grele.

Este timpul să se pună o altă problemă: reducerea consumului de energie mentală pe unitate de producţie ştiinţifică.

Munca savantului nu se exprimă întotdeauna în astfel de lucruri concrete ca o navă cosmică sau o centrală atomoelectrică. Uneori activitatea lui se desfăşoară mult mai modest, exprimându-se în prelegeri, articole, apariţii publice. Citirea gândurilor altora va aduce servicii inestimabile în aceste domenii ale muncii ştiinţifice, facilitând astfel de forme de colaborare ca plagiatul şi compilarea.

Pe noi ne întreabă adeseori fizicienii:

„Şi cum credeţi dumneavoastră că se răspândeşte în spaţiu gândirea?”

La care parapsihologii răspund:

„Asta spuneţi-o dumneavoastră, că de-aia sunteţi fizicieni!”